

Υπόθεση C-165/08

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

κατά

Δημοκρατίας της Πολωνίας

«Γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί — Σπόροι προς σπορά — Απαγόρευση διάθεσης στην αγορά — Απαγόρευση εγγραφής στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών — Οδηγίες 2001/18/ΕΚ και 2002/53/ΕΚ — Επίκληση δεοντολογικών ή θρησκευτικών λόγων — Βάρος αποδείξεως»

Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 16ης Ιουλίου 2009. . . . . I - 6846

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή λόγω παραβάσεως — Αντικείμενο της διαφοράς — Δικόγραφο της προσφυγής (Άρθρο 226 ΕΚ)
2. Περιβάλλον — Σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών — Οδηγία 2001/18 — Κοινός κατάλογος ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών ειδών — Οδηγία 2002/53 (Οδηγία 2001/18 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 22 και 23) Οδηγία 2002/53 του Συμβουλίου, άρθρα 4 § 4, 16 §§ 1 και 2 και άρθρο 17)

1. Στο πλαίσιο προσφυγής του άρθρου 226 ΕΚ, οι αιτιάσεις πρέπει να εκτίθενται στην προσφυγή κατά τρόπο συνεπή και ακριβή, ούτως ώστε να παρέχουν στο κράτος μέλος και στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να αντιληφθούν επακριβώς τη σημασία της προσαπτόμενης παράβασης του κοινοτικού δικαίου, πράγμα που συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου το εν λόγω κράτος να μπορέσει να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του και το Δικαστήριο να μπορέσει να διαπιστώσει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παράβασης.

Αυτό δεν συμβαίνει όταν η Επιτροπή αφιερώνει συγκεκριμένη επιχειρηματολογία όσον αφορά ορισμένα μόνον άρθρα μιας οδηγίας προτού καταλήξει ότι οι επίδικες εθνικές διατάξεις δεν συμβιβάζονται με το σύστημα της ελεύθερης κυκλοφορίας το οποίο καθιερώνεται γενικώς από την οδηγία αυτή στο σύνολό της και, ειδικότερα, από τα εν λόγω άρθρα της οδηγίας αυτής. Επομένως, η προσφυγή είναι παραδεκτή μόνον όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση των εν λόγω άρθρων, όχι όμως στο μέτρο που επιδιώκει την αναγνώριση παράβασης της οδηγίας αυτής στο σύνολό της.

(βλ. σκέψεις 43, 46, 48)

2. Κράτος μέλος το οποίο απαγορεύει την ελεύθερη κυκλοφορία σπόρων γενετικών τροποποιημένων ποικιλιών καθώς και την εγγραφή των γενετικών τροποποιημένων ποικιλιών στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 22 και 23 της οδηγίας 2001/18, για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικών τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220, καθώς και από τα

άρθρα 4, παράγραφος 4, και 16 της οδηγίας 2002/53, περί του κοινού καταλόγου ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών ειδών.

Όσον αφορά την οδηγία 2001/18, τα άρθρα της 22 και 23 επιβάλλουν στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μην απαγορεύουν, περιορίζουν ή παρεμποδίζουν τη διάθεση γενετικών τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στην αγορά ως προϊόντων ή εντός προϊόντων που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας, εκτός αν κάνουν χρήση, τηρώντας τις ακριβείς προϋποθέσεις που προβλέπει συναφώς η δεύτερη από τις διατάξεις αυτές, της δυνατότητας λήψης των μέτρων διασφάλισης που προβλέπει η διάταξη αυτή. Συνεπώς, μονομερές εθνικό μέτρο γενικής απαγόρευσης της εμπορίας σπόρων ΓΤΟ συνιστά προδήλως παράβαση των διατάξεων των εν λόγω άρθρων 22 και 23.

Μια τέτοια απαγόρευση παραβιάζει επίσης προδήλως το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/53, που προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να μην υποβάλλουν σε κανένα περιορισμό εμπορίας ως προς την ποικιλία τους σπόρους ποικιλιών που έχουν γίνει αποδεκτές σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, εκτός αν κάνουν χρήση των –μη δυναμένων να εφαρμοστούν στην υπό κρίση περίπτωση– εξαιρέσεων της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι ορισμένες από τις ποικιλίες που έχουν γίνει αποδεκτές σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία και έχουν, συνεπώς, περιληφθεί στον κοινό κατάλογο ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών ειδών τον οποίο προβλέπει το άρθρο 17 της οδηγίας αυτής αποτελούν γενετικώς τροποποιημένες ποικιλίες.

Εξάλλου, ιδίως από το άρθρο 4, παράγραφος 4, της οδηγίας 2002/53 προκύπτει ότι η εγγραφή γενετικώς τροποποιημένων ποικιλιών στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μέτρου γενικής απαγόρευσης. Πράγματι, ιδίως από το εν λόγω άρθρο 4, παράγραφος 4, προκύπτει ότι τυχόν άρνηση εγγραφής μιας ποικιλίας στον εν λόγω εθνικό κατάλογο για τον λόγο και μόνο ότι εμφανίζει το χαρακτηριστικό ότι είναι γενετικώς τροποποιημένη δεν

δικαιολογείται παρά μόνον αν δεν έχουν ληφθεί όλα τα κατάλληλα μέτρα προς αποφυγή των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία, πράγμα που δεν μπορεί να συμβαίνει, μεταξύ άλλων, όταν μια ποικιλία έχει λάβει έγκριση χορηγηθείσα βάσει των διατάξεων της οδηγίας 2001/18.

(βλ. σκέψεις 61-64, διατακτ. 1)